

“GLOBALLASHUV DAVRIDA MUSIQA TA'LIMINING INNOVATSION METODLARI”

Azimjonova Sarvinozxon Ravshanbek qizi,

Yunus Rajabiy nomidagi O'zMMSh

2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada globallashuv jarayonlari sharoitida musiqa ta'limining rivojlanish tendensiyalari va innovatsion metodlarining nazariy hamda amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, raqamli ta'lim vositalari va interfaol metodlarning musiqa ta'limi samaradorligini oshirishdagi o'rni yoritib beriladi. Shuningdek, milliy musiqa ta'limi an'analarini saqlagan holda, innovatsion yondashuvlar asosida bo'lajak musiqa mutaxassislarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: globallashuv, musiqa ta'limi, innovatsion metodlar, raqamli texnologiyalar, pedagogik yondashuv, interfaol ta'lim.

Аннотация: В статье анализируются теоретические и практические аспекты инновационных методов музыкального образования в условиях глобализации. Рассматривается роль современных педагогических технологий, цифровых образовательных средств и интерактивных методов в повышении эффективности музыкального обучения. Особое внимание уделяется сохранению национальных традиций музыкального образования при формировании профессиональных компетенций будущих специалистов.

Ключевые слова: глобализация, музыкальное образование, инновационные методы, цифровые технологии, педагогический подход, интерактивное обучение.

Abstract: This article analyzes the theoretical and practical aspects of innovative methods in music education in the context of globalization. The role of modern pedagogical technologies, digital educational tools, and interactive methods

in improving the effectiveness of music education is examined. Special attention is paid to preserving national traditions while developing professional competencies of future music specialists.

Keywords: *globalization, music education, innovative methods, digital technologies, pedagogical approach, interactive learning.*

Globallashuv jarayonlari barcha sohalar qatori ta'lim tizimiga, xususan, musiqa ta'limiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Bugungi kunda musiqa ta'limi nafaqat an'anaviy bilim va ko'nikmalarni o'rgatish, balki zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida talabalarning ijodiy tafakkuri, mustaqil fikrlashi va kasbiy moslashuvchanligini rivojlantirishga qaratilmoqda. Shu bois globallashuv sharoitida musiqa ta'limida innovatsion metodlardan foydalanish dolzarb pedagogik masalaga aylanmoqda.

Innovatsion ta'lim metodlari deganda, o'quv jarayonini samarali tashkil etish, talabalarning faol ishtirokini ta'minlash va ularning musiqiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik texnologiyalar tushuniladi. Musiqa ta'limida bunday metodlar an'anaviy o'qitish shakllarini to'ldiribgina qolmay, balki ta'lim mazmunini boyitish imkonini ham yaratadi.

Globallashuv davrida musiqa ta'limining asosiy vazifalaridan biri – milliy musiqiy merosni saqlagan holda, jahon musiqa madaniyati bilan uyg'unlashtirilgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishdir. Bu jarayonda innovatsion metodlar milliy va umuminsoniy qadriyatlarni integratsiya qilishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Masalan, o'zbek mumtoz musiqasi, maqomlar va an'anaviy ijrochilik uslublarini zamonaviy texnologiyalar orqali o'rgatish talabalar uchun yanada tushunarli va qiziqarli bo'ladi.

Musiqa ta'limida interfaol metodlardan foydalanish alohida ahamiyatga ega. "Aqliy hujum", "Klaster", "Blits-so'rov", "Case-study" kabi metodlar talabalarning musiqiy asarlarni tahlil qilish, ularning badiiy-estetik mohiyatini anglash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu metodlar orqali talabalar faqat tinglovchi emas, balki o'quv jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Shuningdek, raqamli

texnologiyalar globallashuv davrida musiqa ta'limining ajralmas qismiga aylandi. Audio va video yozuvlar, virtual darslar, onlayn platformalar, mobil ilovalar orqali musiqa asarlarini o'rganish talabalarga nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi. Masalan, mashhur ijrochilarning ijrolarini tahlil qilish, notalarni interaktiv dasturlar yordamida o'rganish musiqa ta'limining samaradorligini oshiradi.

Innovatsion metodlar musiqa ta'limida individual yondashuvni amalga oshirishga ham xizmat qiladi. Har bir talabaning ijodiy salohiyati, musiqiy qobiliyati va qiziqishlarini hisobga olgan holda mashg'ulotlarni tashkil etish bugungi ta'lim tizimining muhim talablaridan biridir. Bu jarayonda loyiha asosida o'qitish (project-based learning) metodi muhim o'rin egallaydi. Talabalar mustaqil ravishda musiqiy loyihalar ustida ishlash orqali ijodiy fikrlash, tadqiqot olib borish va jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Milliy musiqa ta'limi tizimida innovatsion metodlarni qo'llashda muvozanatni saqlash muhimdir. Ya'ni, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash jarayonida milliy an'analar, mumtoz musiqa namunalarining mazmun-mohiyati saqlab qolinishi zarur. Bu holat talabalarda milliy o'zlikni anglash, madaniy merosga hurmat tuyg'usini shakllantiradi.

Globallashuv sharoitida musiqa ta'limida innovatsion metodlardan foydalanish talabalarning nafaqat musiqiy bilimlarini, balki ularning kommunikativ, ijtimoiy va madaniy kompetensiyalarini ham rivojlantiradi. Bugungi kunda musiqa ta'limi jarayoni ochiq va integratsiyalashgan tizimga aylanib, turli xalqlarning musiqiy madaniyati bilan tanishish imkonini bermoqda. Bu esa talabalar dunyoqarashining kengayishiga, turli musiqiy uslublarni qiyosiy tahlil qilish ko'nikmalarining shakllanishiga olib keladi. Innovatsion metodlar orqali tashkil etilgan musiqa mashg'ulotlarida talabalarning mustaqil ishlash faoliyatiga alohida e'tibor qaratiladi. Masalan, talabalarga muayyan musiqiy asarni mustaqil tahlil qilish, uning shakli, lad-tovush tizimi, ritmik tuzilishi va badiiy mazmunini aniqlash

vazifalari beriladi. Bu jarayonda talabalar o'z fikrini asoslab berishga, musiqiy terminlardan to'g'ri foydalanishga va ilmiy mushohada yuritishga o'rganadilar.

Shuningdek, globallashuv davrida musiqa ta'limida fanlararo integratsiya muhim ahamiyat kasb etadi. Musiqa fanining adabiyot, tarix, madaniyatshunoslik va axborot texnologiyalari bilan uzviy bog'lanishi talabalarning musiqiy asarlarni keng kontekstda tushunishiga yordam beradi. Masalan, mumtoz musiqa namunalarini o'rganishda ularning yaratilgan davri, tarixiy sharoiti va adabiy manbalari bilan bog'liq holda tahlil qilish musiqiy tafakkurni yanada chuqurlashtiradi. Zamonaviy musiqa ta'limida masofaviy ta'lim texnologiyalarining qo'llanilishi ham muhim innovatsion yo'nalishlardan biridir. Onlayn darslar, virtual mahorat mashg'ulotlari va video-konferensiyalar orqali mashhur ijrochilar va pedagoglar tajribasidan foydalanish imkoniyati yaratilmoqda. Bu esa musiqa ta'limining geografik chegaralarini kengaytirib, ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi.

Musiqa ta'limida innovatsion metodlarning samaradorligi, avvalo, pedagogning kasbiy tayyorgarligi va ijodiy yondashuviga bog'liq. O'qituvchi nafaqat musiqiy bilimlarni yetkazuvchi, balki talabalarning ijodiy faolligini qo'llab-quvvatlovchi, ularni mustaqil izlanishga undovchi shaxs bo'lishi lozim. Shu nuqtai nazardan, musiqa pedagoglarining innovatsion texnologiyalarni o'zlashtirishi va amaliyotda qo'llashi muhim vazifa hisoblanadi.

Globallashuv sharoitida musiqa ta'limida innovatsion metodlarni qo'llash orqali talabalarni jahon musiqa maktablari, turli ijrochilik an'analari bilan tanishtirish mumkin. Bu jarayon milliy musiqa ta'limi uchun raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, milliy musiqa merosini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida targ'ib qilish orqali yosh avlodda milliy o'zlik va madaniy qadriyatlarga sadoqat hissi mustahkamlanadi. Musiqa ta'limida innovatsion metodlar talabalarning ijodiy faoliyatini faollashtirishga xizmat qiladi. Ular musiqiy improvizatsiya, kompozitsiya va aranjirovka jarayonlarida faol ishtirok etib, o'z musiqiy g'oyalarini amaliyotda sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa ularning ijodiy mustaqilligini

rivojlantirish bilan birga, musiqiy tafakkurining boyishiga olib keladi. Shu bilan birga, musiqa ta'limida baholash tizimining ham innovatsion yondashuvlar asosida takomillashtirilishi zarur. An'anaviy baholash usullari bilan bir qatorda, talabalarning ijodiy ishlari, loyiha faoliyati va musiqiy tahlil natijalarini hisobga oluvchi mezonlar joriy etilishi ta'lim samaradorligini oshiradi. Bu jarayon talabalarda o'z ustida ishlash, tanqidiy fikrlash va o'z faoliyatini baholash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Xulosa sifatida ta'kidlash joizki, globallashtirish davrida musiqa ta'limining innovatsion metodlari ta'lim jarayonining mazmun va shakl jihatdan yangilanishiga xizmat qiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va milliy musiqa an'analariining uyg'unlashuvi orqali musiqa ta'limi tizimi yanada takomillashadi. Bu esa bo'lajak musiqa mutaxassislarining kasbiy tayyorgarligi, ijodiy salohiyati va ma'naviy yetukligini ta'minlashga zamin yaratadi.

ADABIYOTLAR RO'YHATI.

1. Namozova.D. "Musiqa o'qitish texnologiyalari va loyihalash" O'quv qo'llanma. Toshkent. 2019.
2. Nurmatova M. A. "Musiqa o'qitish nazariyasi, metodikasi va maktab repertuar" fani bo'yicha ma'ruzalar matni. - Ur., 2006-yil.
3. Sharipova G. "Musiqa o'qitish metodikasi" (ma'ruzalar matni). - T., 2000-yil.
4. Omonullayeva D. "Maktabda musiqa tarbiyasi metodikasidan leksiyalar tezislari". - T., 1990-yil.
5. R.S. Abdullayev «O'zbek mumtoz musiqasi», Toshkent «Yangi nashr» 2008.
6. A. Fitrat. O'zbek musiqasi va uning tarixi. «Fan», Toshkent. 1993
7. Rajabiy Y. Musiqa merosimizga bir nazar. Toshkent. 1978